

Nestkaarten, karteringen en de roofvogelhandleiding

Rob G. Bijlsma

In tegenstelling tot eerdere jaren zullen met ingang van 1996 de roofvogelgegevens als één geheel worden uitgewerkt. Tot nu toe produceerde elke regio zijn eigen rapportage. Dat leverde een waslijst van overzichten op, met een grote variatie in de wijze van presenteren. Een landelijk beeld ontbrak echter.

Het landelijk overzicht zal de volgende gegevens bevatten: per soort het aantal ingezonden nestkaarten, gemiddelde legselgrootte, gemiddelde broedselgrootte, geslachtsverhouding onder grote nestjongen, gemiddeld legbegin en oorzaken van mislukking. Indien mogelijk zullen deze gegevens naar regio worden uitgesplitst.

Nestkaart

Het zal duidelijk zijn dat alleen de broedgegevens die op nestkaart zijn doorgegeven, voor verwerking in aanmerking komen. Het gaat dus strikt om nestvondsten! Nestkaarten kunnen gratis bij SOVON worden opgevraagd (tel. 024-6848111). Gebruik uitsluitend de nieuwe nestkaart, dus niet het oude nestformulier van de WRN.

Invullen nestkaart: het is belangrijk dat de nestkaart volledig wordt ingevuld. De kaart zit simpel in elkaar. Vraag tevens de handleiding aan. Per nest worden de volgende gegevens gevraagd: soortnaam, Euringcode, plaats, provinciecode, jaar, naam en adres waarnemer, atlasblok, Amersfoortcoördinaten en nestbezoeken (dag, maand, uur, aantal eieren en/of jongen). Op de achterzijde staat informatie over habitat, nestplaats en nest (elk eenvoudig te benoemen door de meest geschikte code te omcirkelen) en of het nest wel of niet (zo niet, waardoor) is geslaagd. Ringers en andere matenopnemers kunnen hier hun ring- en biometrische gegevens kwijt.

Eén van de belangrijkste facetten van de nestkaart is het invullen van **alle** nestbezoeken. In het verleden vulden veel WRN-medewerkers uitsluitend het ringbezoek in. Voor een goede uitwerking is het van het grootste belang dat ook de eerdere bezoeken worden ingevuld (datum), ook als op die dag alleen een vogel van het nest afvloog en verder geen controle van de nestinhoud plaatsvond. Geef ook aan indien het aantal vermelde nestjongen is gebaseerd op een controle vanaf de grond (door niet-klimmers).

Inzenden nestkaarten: wacht niet te lang met inzenden. Als uiterste datum geldt 1 januari 1997. Later ingezonden kaarten zijn uiteraard welkom (worden achteraf gebruikt om de uitkomsten te herzien), maar kunnen niet meer worden verwerkt in het 1996-overzicht. De nestkaarten kunnen gratis naar SOVON worden gestuurd (Antwoordnummer 2505, 6573 ZX Beek-Ubbergen), of anders naar de betreffende regio-coördinator (zie adreslijst op binnenzijde achterkant Takkeling). Alle kaarten komen bij ondergetekende terecht. Na uitwerking en controle gaan ze terug naar SOVON, die ze doorstuurt naar het Centraal Bureau voor de Statistiek voor invoer.

Karteringen/monitoring

Niet iedereen spoort nesten op. Veel waarnemers karteren roofvogels alleen op hun aanwezigheid als broedvogel (territorium). Deze gegevens kunnen niet op nestkaart worden gezet. Daarvoor is namelijk een nestvondst noodzakelijk. Mensen die jaarlijks een vast gebied op roofvogels karteren, zullen per 1997 in staat zijn hun materiaal op een apart formulier voor roofvogelmonitoring te zetten. Dit formulier wordt komende winter in samenwerking met SOVON ontwikkeld. Het gaat om gestandaardiseerde karteringen, jaarlijks in hetzelfde gebied op dezelfde manier uitgevoerd.

Geheimhouding/embargo

Zeldzame roofvogelsoorten, als Rode en Zwarte Wouw en Slechtvalk, zijn er niet altijd bij gebaat dat de exacte locatie wereldkundig wordt gemaakt. Beschrijf broedgevallen van deze soorten uitvoerig, en vermeld indien gewenst de noodzaak tot geheimhouding wat betreft de exacte locatie.

Zo ook is het voor te stellen dat grootleveranciers van gegevens het laatste woord willen hebben over het gebruik van hun materiaal door derden. Waarnemers met een grote input zullen worden gepolst of ze accoord gaan met gebruik door derden.

Handleiding

Inmiddels is de handleiding voor roofvogelonderzoek in de broedtijd op een oor na gevild. Alle kennis benodigd voor basaal onderzoek staat hierin samengepakt: karteringsmethoden, soortgerichte methoden tot opsporing van nesten, hoe nesten te controleren, bepaling legbegin, legselgrootte en broedselgrootte, methoden van meten en wegen van eieren en nestjongen, parasieten, hongermaliën en mislukkingsoorzaken, leeftijdsbepaling en individuele herkenning aan de hand van ruipepenen, methoden van voedselonderzoek, monitoring prooiaanbod, kwantificering van habitats, allerlei methoden om de gegevens op een eenvoudige manier uit te werken en wat te doen bij het constateren van roofvogelvervolg.

In bijlagen worden voor alle soorten vleugellengte en gewicht van nestjongen van dag 0 (uitkomst) tot aan het uitvliegen gekwantificeerd, indien mogelijk gesplitst naar geslacht.

De handleiding verschijnt in de bekende reeks van KNNV en Vogelbescherming Nederland, waarin tot nu toe de volgende deeltjes zijn verschenen: Vogels onder dak, Vogels van de Rode Lijst en Vogels en de Wet.

Het boekje past in een jaszak. De informatie van de roofvogelhandleiding vormt een belangrijke aanvulling op de *Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Het ligt in de bedoeling de handleiding op de komende roofvogeldag in Meppel (15 februari) te presenteren.

Adres: Doldersummerweg 1, 7983 LD Wapse.